

Dosarul nr. 2rac-326/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. V. Buhaci)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, A. Mafii, E. Palanciuc)

DECIZIE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Carmez”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Nirșa-Prim” Societate cu Răspundere Limitată, în proces de lichidare, împotriva Societății pe Acțiuni „Carmez”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Fadem - Exim” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere,
împotriva deciziei din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 mai 2016, SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, prin intermediul administratorului autorizat Lilian Popa, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Carmez” solicitând încasarea datoriei în sumă de 426319,96 de lei și a dobânzii de întârziere aferentă, calculată conform art.619 Cod civil până la pronunțarea hotărârii în fond.

În motivarea acțiunii s-a invocat că prin sentința din 10 iunie 2009 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, devenită irevocabilă la 25 iunie 2009, SC „Nirșa-Prim” SRL a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal și condamnată la lichidare. Drept urmare, prin hotărârea din 02 martie 2015 a Judecătoriei Comerciale de Circumscripție s-a dispus dizolvarea SC „Nirșa-Prim” SRL cu intentarea în privința acesteia a procesului de lichidare, gestionarea societății fiind transmisă lichidatorului Lilian Popa. În rezultatul restabilirii evidenței contabile, prezentate de Inspectoratul Fiscal de Stat, Direcția Administrare Fiscală Buiucani și rulajul conturilor bancare prezentat de instituțiile financiare, s-a constatat că, pe perioada lunilor martie și aprilie 2008 și a lunii decembrie 2009, între părți au existat raporturi contractuale, raporturi juridice obligaționale, în baza cărora SA „Carmez” a acumulat o datorie față de SC „Nirșa-Prim” SRL în sumă totală de 426319,96 de lei, conform actului de verificare, precum și prin contractul de cesiune a dreptului de creanță nr. 78 din 30 decembrie 2009,

încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, care a acționat în calitate de cedent, SA „Carmez” care a acționat în calitate de debitor/cedent și SC „Nirșa-Prim” SRL care a acționat în calitate de cesionar.

Partea reclamantă a menționat că SA „Carmez” nu și-a executat cu diligență obligațiile contractuale privind rambursarea datoriei și la 05 aprilie 2016 i-a expediat o somație de plată a restanței, însă prin răspunsul din 14 aprilie 2016 a refuzat în admiterea cerințelor. La 26 aprilie 2016 a expediat repetat în adresa pârâtei o somație de plată a datoriei, care a rămas fără răspuns. Conform rulajului bancar prezentat de Banca Comercială Română Chișinău la 25 aprilie 2016 se atestă faptul că SA „Carmez” a depus anterior la contul SC „Nirșa-Prim” SRL suma în mărime de 141600,00 de lei, respectiv datoria primei față de ultima la momentul de față este de 426319,96 de lei. Soluționarea litigiului pe calea extrajudiciară a fost imposibilă.

La 26 octombrie 2016, SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, prin intermediul avocatului stagiar Sergiu Capbătut, a depus o cerere de completare a acțiunii, solicitând constatarea precum că acțiunea este depusă în termen, iar în caz contrar de a o repune în termen, încasarea datoriei în sumă de 426319,96 de lei și dobânda de întârziere în sumă de 47619,36 de lei, calculată conform art. 619 Cod civil pentru perioada 13 aprilie 2016-26 octombrie 2016.

În motivarea cererii s-a indicat că, lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL a fost desemnat prin hotărârea din 02 martie 2015 a Judecătoriei Comerciale de Circumscripție, prin care s-a intentat procesul de lichidare în privința SC „Nirșa-Prim” SRL. În baza sentinței din 10 iunie 2009 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, irevocabilă la 25 iunie 2009, persoana juridică a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art.244 al.(2) lit. b) Cod penal și condamnată la lichidare. La 16 aprilie 2015 s-a consemnat în Registrul persoanelor juridice. În perioada 25 iunie 2009 - 16 aprilie 2015, SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, nu a avut un reprezentant legal, care ar fi fost împuternicit să exercite drepturile procesuale și materiale ale societății și ale creditorilor acesteia, fiind astfel limitat în capacitate de exercițiu. Or, conform art.274 alin. (1) lit. d) Cod civil, curgerea termenului de prescripție extinctivă se suspendă dacă creditorul este incapabil sau este limitat în capacitate de exercițiu și nu are un reprezentant legal. Conform art.100 alin.(2) Cod civil, pentru perioada în care persoana juridică nu a existat, se suspendă cursul prescripției extinctive a dreptului de acțiune a persoanei juridice sau față de persoana juridică respectivă. Astfel, pentru perioada 25 iunie 2009 – 16 aprilie 2015 termenul de prescripție extinctivă a fost suspendat de drept, deci termenul rămas de 2 ani, 1 lună și 2 zile urmează să expire la 17 martie 2017, prelungit cu încă 6 luni conform art.274 Cod civil va expira la 17 septembrie 2017, motiv pentru care acțiunea a fost depusă în interiorul termenului de prescripție.

Prin încheierea din 26 octombrie 2016 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău a fost atras în proces SC „Fadem- Exim” SRL în calitate de intervenient accesoriu.

Prin încheierea protocolară din 12 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, pentru neprezentarea în ședință de judecată, a fost aplicată amendă SC „Fadem-Exim” SRL în mărime de 10 u.c. în temeiul art.161 Cod de procedură civilă.

Prin încheierea protocolară din 12 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost respinsă cererea SC „Fadem Exim” SRL privind anularea amenzii.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central

s-a respins cererea SC „Nirşa-Prim” SRL privind repunerea în termenul prescripției extinctive; s-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de SC „Nirşa-Prim” SRL, în proces de lichidare, împotriva SA „Carmez” cu privire la încasarea datoriei în sumă de 426319,96 de lei, în rezultatul cesiunii de creanțe în sumă de 213160 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 47619,36 de lei; s-a încasat de la SC „Nirşa-Prim” SRL în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 20522,97 de lei.

Prin decizia din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SC „Nirşa-Prim” SRL, în proces de lichidare; s-a casat hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către SC „Nirşa-Prim” SRL, în proces de lichidare, împotriva SA „Carmez”, intervenient accesoriu SC „Fadem-Exim” SRL cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere; s-a emis o nouă hotărâre cu privire la admiterea cererii de chemare în judecată depusă de SC „Nirşa-Prim” SRL și s-a încasat de la SA „Carmez” în beneficiul SC „Nirşa-Prim” SRL, în proces de lichidare, datoria în mărime de 426319,96 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 47619,36 de lei pentru perioada 13 aprilie 2016 – 26 octombrie 2016; s-a încasat de la SA „Carmez” în beneficiul statului taxa de stat pentru examinarea cauzei în prima instanță în mărime de 14219 lei și taxa de stat pentru examinarea cauzei în instanța de apel în mărime de 10664 de lei; s-a admis recursul declarat de către SC „Fadem-Exim” SRL și s-a casat încheierea din 12 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central; s-a emis o decizie nouă sub formă de încheiere, prin care s-a admis cererea depusă de către SC „Fadem-Exim” SRL privind anularea amenzii aplicate SC „Fadem-Exim” SRL prin încheierea din 12 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în mărime de 10 u.c. în temeiul art.161 Cod de procedură civilă; s-a anulat încheierea din 12 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cu privire la aplicarea amenzii în mărime de 10 u.c. în temeiul art.161 Cod de procedură civilă.

La 04 iunie 2018 și la 07 iunie 2018 SA „Carmez” a declarat recurs împotriva deciziei din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a aplicat o altă lege, a interpretat în mod eronat legea și a interpretat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Recurentul a opinat că la admiterea și examinarea apelului, instanța de apel a admis un șir de încălcări de ordin procesual. Instanța de apel a omis să indice că SC „Nirşa-Prim” SRL a depus la 10 octombrie 2017 cererea de apel nemotivată, la care nu a anexat nici o dovadă de plată a taxei de stat. Apelul motivat datat cu 31 ianuarie 2018, a fost prezentat instanței de apel și intimat în ședința de judecată din 31 ianuarie 2018, când instanța de apel a întrerupt ședința de judecată, fără a trece la examinarea cauzei, pentru a oferi intimatului termen de a se expune în privința apelului. În cererea de apel motivată SC „Nirşa-Prim” SRL nu face nici o referință la plata taxei de stat sau la dovada achitării acesteia, iar cererea nu are nici o anexă. Ulterior ședinței de judecată din 03 ianuarie 2018, la 13 martie 2018 SA „Carmez” a recepționat, prin intermediul factorului poștal, cu aviz recomandat, citație pentru ședința de judecată din 18 aprilie 2018 ora 12:00, în care se indică expres despre

examinarea în cadrul ședinței de judecată a chestiunii cu privire la acceptarea apelului în cauza civilă, însă la ședința de judecată respectiv instanța de apel nici nu a abordat subiectul acceptării sau restituirii apelului, ci direct a examinat apelul. Din motiv că SA „Carmez” i-a fost îngădit dreptul de a lua cunoștință de materialele dosarului, nu dispune de nici o informație privind existența unei astfel de decizii de scutire de la plata taxei de stat în apel. În eventualitatea existenței unei astfel de decizii cu privire la scutirea apelantei de la plata taxei de stat, o consideră drept abuzivă, ilegală și neîntemeiată. Or, în procesul examinării dosarului în instanța de fond, SC „Nirșa-Prim” SRL și-a permis suportarea cheltuielilor materiale corespunzătoare la contractarea unui avocat stagiar și angajarea unui jurist întru reprezentarea intereselor. Încercările de a lua cunoștință, în prealabil, de materialele dosarului, au rămas fără rezultatul scontat, iar în ședința de judecată din 31 ianuarie 2018 s-a prezentat în lipsa unei citări legale, precum și în lipsa oricăror materiale referitoare la apel. Materialele referitoare la apel și anume citația și cererea de apel nemotivată i-au fost expediate doar la 05 martie 2018 și recepționate la 13 martie 2018, conform ștampilei oficiului poștal. Astfel, instanța de apel a încălcat în mod flagrant prevederile art. 370 Cod de procedură civilă și art. 185 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Recurentul a indicat că instanța fără a examina chestiunea cu privire la acceptarea apelului, a început examinarea nemijlocită a cauzei. Examinarea cauzei în apel s-a limitat la simple declarații ale părților în susținerea și împotriva apelului, nefăcându-se nici o referință și nefiind abordate subiecte legate de probele prezente la dosar, care, însă ulterior au stat la baza emiterii deciziei contestate, făcându-se referință selectivă la doar o parte din probele prezente la dosar și ignorate cu desăvârșire toate probele care demonstrează inexistența datoriei imputate SA „Carmez”. Respectiva încălcare procesuală, admisă de către instanța de apel, constituie o încălcare flagrantă și o neaplicare a prevederilor articolului 25 alin. (1) Cod de procedură civilă. La finalizarea ședinței de judecată din 18 aprilie 2018, instanța de apel a anunțat deliberarea și pronunțarea pentru data de 02 mai 2018. Refuzul repetat al instanței de apel de a-i oferi dreptul unei părți în proces să ia cunoștință de materialele dosarului, dar și să facă copii de pe materialele dosarului, precum și necomunicarea actelor procesuale emise constituie o încălcare flagrantă a prevederilor art. 56 alin. (1) Cod de procedură civilă, dar și o îngădire a drepturilor procesuale care are drept consecință încălcarea dreptului la o justiție corectă și echitabilă. Respectivul fapt, în sine, poate fi calificat drept încălcare a prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale (Roma, 4.XI.1950), dreptul la un proces echitabil și poate face obiect al unui proces la CtEDO, cu condamnarea Republicii Moldova.

Recurentul a indicat că aprecierea instanței de apel este una ilegală, neîntemeiată, selectivă, arbitrară, conține interpretări eronate a legii, dar și interpretări eronate ale analogiei legii, inclusiv erori juridice. Cu referință la pretinsa datorie a SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL, instanța de apel s-a expus în privința existenței acesteia, având la bază o examinare selectivă și arbitrară a probelor prezente la dosar. Astfel, după cum se menționează în decizia instanței de apel, pretinsa datorie în sumă de 426319,96 de lei este formată din: - 3 livrări de mărfuri în bază de facturi fiscale din anul 2008, suma restantă 213159,96 lei; -

contractul de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009, suma de 213160 lei. Referitor la facturile fiscale, SA „Carmez” a recunoscut, în instanța de fond, veridicitatea afirmațiilor SC „Nirșa-Prim” SRL precum că din totalul livrărilor a rămas neachitată suma de 213159,96 lei, care, însă a fost achitată în baza contractului de cesiune a creanței nr.78 din 30 decembrie 2009. În privința contractului de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009, SA „Carmez” și-a expus poziția în instanța de fond și o reiterează în prezent, precum că la completarea de mână a câmpurilor referitoare la părțile contractante a fost admisă o eroare, părțile fiind plasate pe poziții greșite și că acest contract urmează a fi interpretat atât în contextul în care a fost executat „de facto”, cât și în contextul Actului de cesiune a creanței, anexă la contract, care deja stabilește corect care sunt părțile la contract și în baza căruia părțile contractante urmau să efectueze operațiunile contabile corespunzătoare. Contractul de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009 este calificat de către instanța de apel drept imprescriptibil, datorită clauzei stipulate în pct. 4.2, care prevede că contractul acționează până la executarea integrală de către părți a obligațiilor asumate. Instanța de apel constată că SA „Carmez” nu și-a executat obligația de a achita SC „Nirșa-Prim” SRL suma de 213160,00 lei, datorie provenită din contractul de cesiune. Or, afirmația în cauză trezește suspiciuni privind lipsa de imparțialitate și obiectivitate din partea instanței de apel. La simpla examinare a contractului de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009, se constată că instanța de apel nici nu a luat cunoștință de conținutul acestuia și al anexei, însă fără examinarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită, cu trimitere numai la „imprescriptibilitatea” cesiunii, instanța de apel a constatat că SA „Carmez” nu și-a executat obligația de a achita SC „Nirșa-Prim” SRL suma de 213160,00 de lei. Prin prisma clauzelor contractuale din pct.1.1, 1.2, SA „Carmez” devine dator față de SC „Nirșa-Prim” SRL doar din momentul încasării de către SC „Fadem-Exim” SRL de la SC „Nirșa-Prim” SRL a sumei contractului. În această ipoteză, SA „Carmez” nu dispune de nicio datorie în baza contractului de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009, în calitate de debitor cedat, până la momentul achitării și încasării „de facto”, de către celelalte părți contractante a sumei contractuale, ceea ce nu s-a efectuat vreodată.

Recurentul a precizat că în actul de cesiune a dreptului de creanță, anexă la contractul nr.78 din 30 decembrie 2009, părțile contractante semnate sunt plasate după cum și s-a executat contractul, adică cesionarul SA „Carmez” achită cedentului SC „Fadem-Exim” SRL datoria SC „Nirșa-Prim” SRL față de SC „Fadem-Exim” SRL, în sumă de 213160 lei. Or, dovada executării în așa mod a contractului de cesiune, sunt ordinele de plată bancare, prezentate în instanța de fond, ca anexă la referința din 26 august 2016, prin care se confirmă faptul că SA „Carmez” a transferat la contul de decontare al SC „Fadem-Exim” SRL, în 2 tranșe, suma de 213160,00 lei, în ordinele de plată fiind indicată „Destinația plății”, plata pentru carne conform facturii 3136025 din 28 martie 2008. Or, instanța de apel a ignorat și nu a aplicat prevederile art. 130 alin.(1), (5) Cod de procedură civilă. În contextul normei legale, dar și a probelor prezentate de către SA „Carmez” în instanța de fond, la emiterea deciziei privind existența datoriei în baza unui contract de cesiune controversat și cu multiple greșeli admise la compartimentul părților contractante,

instanța de apel nu a aplicat legea și s-a limitat doar la o simplă trimitere la faptul „imprescriptibilității” contractului de cesiune, fără a face cunoștință de conținutul integral al acestuia și fără a contrapune clauzele sale incerte cu celelalte probe administrate la dosar. Simpla contrapunere a destinației plății, indicate în ordinele de plată din 29 decembrie 2009 și 13 ianuarie 2010, cu facturile fiscale din care a rezultat datoria de 213160,00 lei, indică că plata către SC „Fadem-Exim” SRL a fost efectuată de către SA „Carmez” în contul stingerii datoriei provenite din facturile fiscale referitoare la livrările făcute de către SRL „Nirșa-Prim” în adresa SA „Carmez”. Suplimentar la același contract de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009 mai constată, că în conținutul deciziei, instanța de apel numește, în mod arbitrar, o parte semnatară a contractului de cesiune, SA „Carmez”, drept „debitor-cedant”, ceea ce semnifică care a cedat și nu care a fost cedat.

Recurentul a declarat că la aprecierea drept ilegală a aplicării de către instanța de fond a termenului de prescripție extinctivă în privința obiectului acțiunii, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a interpretat în mod eronat legea și analogia legii. Instanța de apel își întemeiază decizia pe faptul neachitării sumelor conform facturilor fiscale din 21 martie 2008, 04 aprilie 2008 și 22 aprilie 2008. Instanța de apel a constatat că „în cazul dat în privința facturilor fiscale nu este un termen determinat la care intimatul urma să execute obligațiile sale pecuniare. Atât în instanța de fond, cât și în cea de apel, SA „Carmez” și-a menținut poziția precum că indiferent de faptul inexistenței datoriei pretinse de către SC „Nirșa-Prim” SRL, acțiunea oricum cade sub incidența prevederilor art. 267 alin. (1) Cod civil și urmează a fi respinsă ca tardivă, depusă după expirarea a 8 ani și 3 luni de la nașterea dreptului la acțiune. În cazul raporturilor comerciale care fac obiect al litigiului și anume a unui caz de vânzare-cumpărare, art. 753, alin. (1) Cod civil prevede obligația de a plăti prețul mărfii imediat după preluarea bunului. Neaplicând prevederile art. 272 Cod civil, ci în mod arbitrar, selectiv și neîntemeiat doar o parte din art. 575 alin.(1) Cod civil, calificând vânzarea-cumpărarea drept o obligație din natura căreia nu rezultă nici un termen de executare a obligației, precum și faptul că nici legea nu stabilește obligația de a plăti în cazul unei vânzări-cumpărări, instanța de apel a emis o decizie vădit ilegală și care este pasibilă de a fi anulată. Mai mult ca atât, din conținutul deciziei instanței de apel rezultă imprescriptibilitatea creanțelor provenite: - din vânzarea-cumpărarea în bază de factură fiscală; - din contracte de cesiune a creanței, în caz că în conținutul contractului există o clauză incertă referitoare la acțiunea contractului. Reclamanta a dispus de termen suficient pentru a înainta în instanța de judecată acțiune privind încasarea pretinsei datorii, în interiorul termenului general de prescripție extinctivă. Referitor la termenul de prescripție, SA „Carmez”, chiar fiind în imposibilitatea prezentării contractului de vânzare-cumpărare semnat cu reclamanta referitor la livrările de carne, oricum a solicitat instanței respingerea cererii de chemare în judecată ca tardivă, fapt admis, în limitele normei legale, de către instanța de fond.

Concomitent, a indicat că prin acțiunile sale, SC „Nirșa-Prim” SRL a atentat la proprietatea SA „Carmez” prin prezentarea în instanță de informații și probe incomplete referitoare la existența pretinsei datorii, or, art. 1 al Protocolului adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează dreptul la proprietate.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 02 mai 2018, iar SA „Carmez” a declarat recurs la 04 iunie 2018 și la 07 iunie 2018, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 15 august 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA „Carmez” și va casa decizia instanței de apel în partea supusă contestării și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Instanțele ierarhic inferioare conform materialelor cauzei au constatat că prin sentința din 10 iunie 2009 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, devenită irevocabilă la 25 iunie 2009, SC „Nirșa-Prim” SRL a fost declarată culpabilă în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin.(2) lit.b) Cod penal, iar ca pedeapsă a fost dispusă lichidarea persoanei juridice (Vol.I, f.d.6).

Prin hotărârea din 02 martie 2015 a Judecătorei Comerciale de Circumscripție a fost dizolvată SC „Nirșa-Prim” SRL, în vederea lichidării ei cu păstrarea personalității juridice în măsura necesară pentru finalizarea tuturor operațiunilor lichidării, iar în funcția de lichidator a fost desemnat Lilian Popa (Vol.I, f.d.7).

Ca urmare a verificării documentației contabile, s-a stabilit că SA „Carmez” ar avea față de SC „Nirșa-Prim” SRL o datorie neachitată în sumă de 426319,96 de lei ce ar rezulta din livrarea de mărfuri conform facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008 (Vol.I, f.d.109-111) și din contractul nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL (Vol.I, f.d.17-18).

În acest sens, prin somația nr. 24 din 01 aprilie 2016, lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL, Lilian Popa a propus SA „Carmez”, în termen de 7 zile de la data recepționării somației, să întreprindă măsurile legale și necesare pentru achitarea

datoriei în sumă de 354759, 96 de lei, conform actului de verificare din 01 aprilie 2016 (Vol.I, f.d.12).

Răspunsul nr. 20/01 din 14 aprilie 2016 atestă că SA „Carmez” a negat existența unei datorii față de SC „Nirșa-Prim” SRL. Totodată, a solicitat prezentarea documentelor juridice și contabile din care ar rezulta datoria de 354759, 96 de lei. Concomitent, SA „Carmez” a pretins un răspuns oficial referitor la lipsa datoriei SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL, precum și referitor la aplicabilitatea prevederilor art. 267 Cod civil, în ipoteza existenței unei datorii pretinse și neprobate (Vol.I, f.d.15-16).

La 26 aprilie 2016, prin somație repetată, recepționată la 27 aprilie 2016 (Vol.I, f.d.23), lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL, Lilian Popa, a propus SA „Carmez”, în termen de 7 zile la data recepționării somației, să întreprindă măsurile legale și necesare pentru achitarea datoriei în sumă de 567921,17 lei, formată din suma aferentă neachitării bunurilor livrate și obligațiilor asumate în baza contractului nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță (Vol.I, f.d.20-22).

Prin cererea de chemare în judecată depusă la 26 mai 2016 împotriva SA „Carmez”, completată prin cererea din 26 octombrie 2016, SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, a pretins constatarea precum că acțiunea este depusă în termen, iar în caz contrar de a o repune în termen, încasarea datoriei în sumă de 426319,96 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 47619,36 de lei, calculată conform art. 619 Cod civil pentru perioada 13 aprilie 2016-26 octombrie 2016 (Vol.I, f.d.122-131).

Colegiul precizează că reclamantul înaintând acțiunea în instanța de judecată, a invocat existența datoriei neachitate în sumă de 426319,96 de lei, ce ar rezulta din livrarea de mărfuri conform facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008 (Vol.I, f.d.109-111) și din contractul nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL (Vol.I, f.d.17-18).

Prin prisma respectării termenului de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată, Colegiul relevă că instanța de fond eronat a concluzionat precum că acțiunea este tardivă.

Conform art. 575 alin.(1) Cod civil, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Conform art. 267 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 272 alin.(3) Cod civil, în raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

În contextul normelor citate, Colegiul menționează că în cazul facturilor fiscale nu este un termen determinat în care urmau a fi executate obligațiile pecuniare, deoarece factura fiscală nu este decât un document justificativ, ce stă la baza înregistrărilor în contabilitatea furnizorului și a cumpărătorului, ea fiind un mijloc de proba cu privire la operațiunea facturată. În cazul dat termenul de trei ani de adresare în judecată începe să curgă după expirarea a 7 zile din momentul solicitării reclamantului.

Referitor la contractul de cesiune a dreptului de creanță nr. 78 din 30 decembrie 2009, Colegiul menționează că pct. 4.2 din contract prevede că „prezentul contract intră în vigoare la momentul semnării lui și acționează până la executarea integrală de către părți a obligațiilor asumate” (Vol.I, f.d.18).

În speță, reclamantul a pretins încasarea datoriei în baza contractului de cesiune a dreptului de creanță, invocând neexecutarea obligațiilor asumate de către SA „Carmez” în baza acestuia.

Astfel, nu poate fi invocată tardivitatea acțiunii.

Colegiul notează că instanța de apel a constatat temeinicia acțiunii în partea încasării datoriei și a dispus încasarea datoriei în sumă de 426319,16 lei ca fiind confirmată prin actele menționate *supra*, constatând neonorarea obligațiunilor de către pârât.

La acest capitol, Colegiul relevă că instanța de apel eronat a constatat temeinicia acțiunii, or, materialele cauzei denotă lipsa anumitor datorii a SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL.

Conform art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 513 alin.(1) Cod civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art. 514 Cod civil obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Colegiul reiterează că reclamantul a pretins acumularea datoriei SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL în mărime de 354759,96 de lei, în baza facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008, iar în baza contractului nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL, reclamantul a solicitat încasarea datoriei în mărime de 213160, 00 lei. Astfel, datoria pretinsă ar fi de 567919, 96 de lei.

De asemenea, Colegiul reliefă că reclamantul a prezentat actul de verificare privind decontările reciproce la situația din 01 aprilie 2016 între SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL, conform căruia datoria constituie suma de 354759,96 de lei conform facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008.

Aici este remarcat că acest act a fost întocmit unilateral, fiind semnat doar de către lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, Lilian Popa, însă din partea SA „Carmez” lipsesc anumite semnături. Mai mult ca atât, acest act nu

corespunde actelor contabile. Respectiv actul nicidecum nu poate confirma existența datoriei conform facturilor fiscale (Vol.I, f.d.13).

Colegiul precizează că reclamantul a recunoscut achitarea de către SA „Carmez” la contul SC „Nirșa-Prim” SRL a sumei de 141600,00 de lei. Or, faptul achitării sumei de 141600, 00 de lei de către SA „Carmez” pe contul de decontare al SC „Nirșa-Prim” SRL se confirmă prin rulajul bancar eliberat de Banca Comercială Română Chișinău SA, anexat la materialele cauzei, din care rezultă efectuarea plăților la 03 aprilie 2008, la 04 aprilie 2008, la 07 aprilie 2008, la 09 aprilie 2008, la 21 aprilie 2008 și la 22 aprilie 2008, conform facturii nr.3136025 (Vol.I, f.d.70-72).

De altfel, în conformitate cu art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că din datoria în sumă de 354759, 96 de lei pretinsă conform facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008, a fost achitată suma de 141600,00 de lei, suma restantă este de 213159, 96 de lei.

Concomitent Colegiul reiterează că reclamantul invocă drept datorie și suma de 213160,00 de lei conform contractului nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL, anexat la materialele cauzei în copie autentificată de către lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL, Lilian Popa (Vol.I,f.d.17-19).

În conformitate cu art. 138 alin. (4) Cod de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

În ceea ce vizează contractul nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL, Colegiul menționează că în sensul art. 556 alin.(1) Cod civil, o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță.

Aici este de remarcat că cesiunea de creanță, mijloc de mobilizare a creanțelor, presupune implicarea a trei persoane, respectiv cedentul, cesionarul și debitorul cedat, producând efecte distincte raportat la patrimoniul fiecăruia dintre aceștia. Efectul specific al cesiunii de creanță se produce dincolo de cedent și cesionar, respectiv în raport cu debitorul cedat care, din momentul îndeplinirii formelor de opozabilitate, urmează să-și îndeplinească obligația față de cesionar.

În această ordine de idei, Colegiul precizează că prin contractul nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, încheiat între SC „Fadem-Exim” SRL, în calitate de cedent, SA „Carmez”, în calitate de debitor cedat și SC „Nirșa-Prim” SRL, în calitate de cesionar, ultimul și-a asumat obligația de a achita SC „Fadem-Exim” SRL datoria SA „Carmez”. Conform pct. 1.1 din contract, cesionarul

SC „Nirșa-Prim” SRL achită cedentului SC „Fadem-Exim” SRL suma bănească în mărime de 213160,00 de lei, care constituie datoria debitorului cedat față de cedent (Vol.I, f.d.17).

Prin actul de cesiune a dreptului de creanță din 30 decembrie 2009, cedentul a cesionat cesionarului datoria debitorului cedat pentru carne în mărime de 213160,00 de lei, iar debitorul cedat devine debitor față de cesionar cu suma datoriei în mărime de 213160,00 de lei (Vol.I, f.d.19).

Or, încheierea contractului de cesiune a dreptului de creanță a fost dictată de faptul că SA „Carmez” datora SC „Nirșa-Prim” SRL suma de 213160,00 de lei formată în rezultatul livrărilor conform facturilor fiscale din martie-aprilie 2008, iar SC „Nirșa-Prim” SRL datora SC „Fadem-Exim” SRL pentru livrările de carne suma de 213160,00 de lei.

În circumstanțele expuse, pornind de la textul contractului de cesiune a creanței denotă că SC „Nirșa-Prim” SRL s-a obligat față SC „Fadem-Exim” SRL să achite o anumită datorie a SA „Carmez”, însă materialele cauzei nu atestă alte raporturi contractuale, decât livrările în baza facturilor fiscale între SC „Nirșa-Prim” SRL și SA „Carmez”, prin ce se infirmă existența unei datorii a SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL în baza acestui contract.

Or, în contextul clauzelor contractuale, SA „Carmez” devine dator față de SC „Nirșa-Prim” SRL doar din momentul încasării de către SC „Fadem-Exim” SRL de la SC „Nirșa-Prim” SRL a sumei contractului, fapt expres stipulat în pct.1.2 din contract.

Colegiul precizează că anumite achitări în acest sens de către SC „Nirșa-Prim” SRL către SC „Fadem-Exim” SRL nu au fost efectuate, ceea ce se atestă prin rulajul bancar eliberat de Banca Comercială Română Chișinău SA.

De altfel, Colegiul notează că din contra SA „Carmez” confirmă transferul la contul de decontare al SC „Fadem-Exim” SRL a sumei de 213160,00 de lei în două tranșe și anume la 29 decembrie 2009 a sumei de 110000,00 de lei, conform ordinului de plată nr. 294 din 2009 și la 13 ianuarie 2010 a sumei de 103160,00 de lei, conform ordinului de plată nr. 387 din 13 ianuarie 2010 (Vol.I, f.d.112-113). Astfel, se confirmă stingerea integrală a datoriei de către SA „Carmez” față de SC „Nirșa-Prim” SRL.

Colegiul relevă că extrasul nr. 01-15/04-11324 din 10 martie 2016, eliberat de Direcția Administrare Fiscală Buiucani referitor la lista livrărilor și procurărilor impozabile cu TVA (forma DTEST & PROCF) pentru anii 2007-2015 a agentului economic SC „Nirșa-Prim” SRL, atestă existența tranzacțiilor între SC „Nirșa-Prim” SRL și SA „Carmez” doar în baza facturilor fiscale: seria SX nr.3136025 din 21 martie 2008, seria SX nr.3887342 din 04 aprilie 2008 și seria SX nr. 3887348 din 22 aprilie 2008 (Vol.I, f.d.30).

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurentului precum că SA „Carmez” nu dispune de nicio datorie în baza contractului de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009, în calitate de debitor cedat, până la momentul achitării și încasării „de facto”, de către celelalte părți contractante a sumei contractuale.

Mai mult ca atât, actul de verificare privind decontările reciproce la situația din 25 mai 2016 între SA „Carmez” și SC „Nirșa-Prim” SRL, conform căruia s-ar

confirma datoria formată atât în baza facturilor fiscale, cât și în baza contractului nr. 78 din 30 decembrie 2009 de cesiune a dreptului de creanță, este semnat unilateral de către lichidatorul SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, Lilian Popa și nu poate fi pus la baza temeiniciei pretențiilor reclamantului (Vol.I, f.d.24).

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că instanța de apel eronat a constatat că probele prezentate ar confirma existența datoriei în sumă de 426319, 96 de lei, în condițiile în care reclamantul la pretinderea datoriei s-a axat pe actul de verificare, care a fost întocmit unilateral, fapt menționat *supra* și contractul de cesiune a dreptului de creanță nr.78 din 30 decembrie 2009.

Or, invocarea existenței datoriei în baza contractului de cesiune a dreptului de creanță presupunea executarea anumitor clauze contractuale în partea încasării sumei de la SC „Nirșa-Prim” SRL în beneficiul SC „Fadem-Exim” SRL, fapt eludat de instanța de apel.

Aici este de remarcat că rulajele bancare ale SC „Nirșa-Prim” SRL nu atestă anumite tranzacții sau operații bancare în baza acestui contract de cesiune între SC „Nirșa-Prim” SRL și SC „Fadem-Exim” SRL.

În consecință, raportând circumstanțele cauzei, probele prezentate la normele de drept, Colegiul conchide că se impune respingerea acțiunii depuse de către SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, împotriva SA „Carmez”, intervenient accesoriu SC „Fadem - Exim” SRL cu privire la încasarea datoriei, în condițiile în care circumstanțele expuse s-a confirmat stingerea datoriei integral de către SA „Carmez”.

Pornind de la faptul că cerința SC „Nirșa-Prim” SRL privind încasarea datoriei s-a respins, din motivul inexistenței anumitor datorii nerestituite de către SA „Carmez” către SC „Nirșa-Prim” SRL, urmează a fi respinsă și cerința privind încasarea dobânzii de întârziere, or, obligația pecuniară în baza căreia se pretinde dobânda de întârziere, nu există.

Conform art. 619 alin. (1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

Cu referire la cheltuielile de judecată, Colegiul notează că în conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 86 alin. (2) Cod de procedură civilă, persoanele juridice declarate în stare de insolvabilitate, la introducerea în instanța de judecată a acțiunilor de urmărire a creanțelor debitoare, de anulare a actelor juridice fictive sau frauduloase, a garanțiilor acordate, a tranzacțiilor încheiate și a actelor de transfer de proprietate, precum și la atacarea hotărârilor judecătorești adoptate pe marginea acestor litigii, plătesc taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanța de judecată a hotărârii.

În conformitate cu art. 98 alin. (2) Cod de procedură civilă, în caz de respingere a acțiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanță, precum și taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În contextul normelor citate, pornind de la faptul că acțiunea reclamantului a fost respinsă, iar reclamantul fiind în stare de insolvabilitate (proces de lichidare), la depunerea cererii de chemare în judecată nu a achitat taxa de stat, se impune

încasarea taxei de stat în sumă de 14218, 17 lei de la SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, la bugetul de stat.

Or, conform art. 3 alin.(1) lit. a) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, taxa de stat constituie 3% din valoarea acțiunii la depunerea cererii de chemare în judecată.

Totodată, în contextul prevederilor art. 3 alin.(1) lit.j) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești, în cazul litigiilor cu caracter patrimonial, se achită 75% din taxa calculată din suma contestată. Astfel, urmează a fi încasată de la de la SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, la bugetul de stat, taxa de stat în sumă de 10663, 63 de lei pentru judecarea cauzei în ordine de apel.

Din considerentele expuse supra, pornind de la faptul că decizia instanței de apel în partea supusă contestării și hotărârea primei instanțe au fost adoptate ca rezultat al interpretării eronate a normelor de drept în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat, va casa decizia instanței de apel în partea supusă contestării și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de SC „Nirșa-Prim” SRL.

În conformitate cu art.442, art. 444, art. 445 alin.(1) lit. b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Carmez”.

Se casează decizia din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Nirșa-Prim” Societate cu Răspundere Limitată, în proces de lichidare, împotriva Societății pe Acțiuni „Carmez”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Fadem - Exim” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, în partea în care a fost casată hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și emisă o nouă hotărâre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SC „Nirșa-Prim” SRL și s-a încasat de la SA „Carmez” în beneficiul SC „Nirșa-Prim” SRL, în proces de lichidare, datoria în mărime de 426319, 96 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 47619, 36 de lei pentru perioada 13 aprilie 2016 – 26 octombrie 2016; s-a încasat de la SA ”Carmez” în beneficiul statului taxa de stat pentru examinarea cauzei în prima instanță în mărime de 14219 lei și taxa de stat pentru examinarea cauzei în instanța de apel în mărime de 10664 de lei;

Se casează hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Nirșa-Prim” Societate cu Răspundere Limitată, în proces de lichidare, împotriva Societății pe Acțiuni „Carmez”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Fadem - Exim” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere;

Se pronunță o nouă hotărâre prin care:

-Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Nirșa-Prim” Societate cu Răspundere Limitată, în proces de lichidare, împotriva

Societății pe Acțiuni „Carmez”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Fadem - Exim” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere;

-Se încasează de la Societatea Comercială „Nirșa-Prim” Societate cu Răspundere Limitată, în proces de lichidare, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 14218, 17 lei (paisprezece mii două sute optsprezece lei 17 bani) pentru judecarea cauzei în prima instanță și taxa de stat în mărime de 10663, 63 de lei (zece mii șase sute șaiszeci și trei lei 63 bani) pentru judecarea cauzei în ordine de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Victor Burduh